SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2005

av Niklas Karlsson m.fl. (S)

Statlig närvaro i hela landet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa och stärka den statliga närvaron i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är ett avlångt land med stora geografiska skillnader. Tillgången till samhällsservice och infrastruktur skiljer sig åt och i stora delar av landet har statens närvaro och service koncentrerats till färre, ofta större, tätorter. Under de senaste decennierna har en tydlig trend varit att myndigheter centraliserats och lokala kontor lagts ned på mindre och medelstora orter. Det har lett till en utarmning av den offentliga servicen utanför storstäderna och bidragit till att minska tilliten till samhället.

I många kommuner är människor hänvisade fler mil bort för att få kontakt med arbetsförmedling, försäkringskassa, skatteverk med flera myndigheter. Dessa skillnader i tillgång till service och välfärd har ökat över tid och det kan med fog ifrågasättas om vi lever upp till nationella likvärdighet.

När statliga verksamheter centraliseras och den lokala närvaron minskar, tvingas ofta kommunerna möta upp medborgarnas behov och förväntningar för att kompensera för statens brist på ansvar. Skånska orter som Landskrona, Eslöv, Simrishamn, Trelleborg, Ängelholm, Hässleholm, Kristianstad och många andra har under åren sett hur statens närvaroro sakta minskat.

Ska Sveriges kommuner kunna möta samhällsutvecklingen krävs att de har en kapacitet som står i proportion till de uppgifter som de ansvarar för och till den service och välfärd som människor har rätt att förvänta sig. Då krävs att staten tar sitt ansvar.

Statlig närvaro handlar inte enbart om service, utan även om tillit och legitimitet. En geografiskt jämnare fördelning av statliga verksamheter stärker den demokratiska förankringen och samhällstilliten. Statlig närvaro i hela landet blir således en fråga om jämlikhet och respekt.

Tillit till samhället och välfärden växer ur konkreta erfarenheter. När statliga myndigheter finns lokalt blir staten inte en abstrakt institution utan en närvarande kraft i människors vardag. Fysisk närvaro möjliggör mänskliga möten, ökar förståelsen och stärker relationen mellan medborgare och stat. Detta är avgörande för att upprätthålla samhällskontraktet och grunden för ett hållbart välfärdssamhälle.

Regeringen bör ta initiativ till att etablera nya statliga kontor i mindre och medelstora städer. Arbetsförmedling, Försäkringskassa och Statliga servicekontor är exempel på myndigheter som ska finnas i hela landet, nära medborgarna. Vid omorganiseringar eller nyetableringar bör det vara ett tydligt krav att alternativa orter prövas.

Niklas Karlsson (S)

Morgan Johansson (S)

Joakim Sandell (S)

Zinaida Kajevic (S)

Ola Möller (S)

Per-Arne Håkansson (S)

Anna Wallentheim (S)

My Rosell (S)

Arwin Sohrabi (S)

Ewa Pihl Krabbe (S)

Adrian Magnusson (S)